VN2026-012856
Bureau Monumenten en Archeologie

Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor DB Stadsdeel Oost van 03 november 2026

Portefeuille

Agendapunt B7

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

**Onderwerp**

Starten procedure al dan niet aanwijzen gemeentelijk monument voor het Mien Ruysplantsoen aan de KNSM-laan.

**Het dagelijks bestuur Stadsdeel Oost besluit**

1. Kennis te nemen van het verzoek van de Nederlandse Tuinenstichting (d.d. 30 november 2024) om het Mien Ruysplantsoen aan te wijzen als gemeentelijk monument (bijlage 01);
2. Kennis te nemen van de beschrijving van het Mien Ruysplantsoen opgesteld door Bureau Monumenten en Archeologie (d.d. 13 april 2026, bijlage 02);
3. Kennis te nemen van het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (d.d. 20 april 2026 / 2 juni 2026, bijlage 03);
4. In te stemmen met het starten van de procedure al dan niet aanwijzen gemeentelijk monument voor het Mien Ruysplantsoen aan de KNSM-laan (gelegen tegenover KNSM-laan 311 / 'Loods 6').

**Kernboodschap**

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost besluit de procedure te starten om het Mien Ruysplantsoen aan de KNSM-laan al dan niet aan te wijzen als gemeentelijk monument.

**Bestuurlijke achtergrond**

De Nederlandse Tuinenstichting (NTs) heeft op 30 november 2024, mede op verzoek van betrokken omwonenden, een aanvraag ingediend om het Mien Ruysplantsoen op het KNSM-eiland aan te wijzen als gemeentelijk monument. Naar aanleiding hiervan heeft het dagelijks bestuur op 3 december 2024 aan Bureau Monumenten & Archeologie (BMA) verzocht de cultuurhistorische waarden van het plantsoen in kaart te brengen. BMA heeft deze verkenning afgerond in april 2026, waarna de Commissie Omgevingskwaliteit (subcommissie Aanwijzing Monumenten) op 20 april 2026 (vastgesteld 2 juni 2026) positief heeft geadviseerd over de aanwijzing.

**Naamgeving Mien Ruysplantsoen**
Momenteel loopt er een aanvraag tot officiële vaststelling in de Basisregistratie van de naam Mien Ruysplansoen voor de openbare ruimte welke als zodanig wordt aangeduid. Er staat wel al een straatnaambord met de naam Mien Ruysplantsoen, maar officiële vaststelling via het college met bijbehorend bekendmaking ontbreekt. Naar verwachting zal de vaststelling in de Basisregistratie eind 2026 plaatsvinden.

**Bestuurlijke prioriteit**

n.v.t.

**Wettelijke grondslag**

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van Erfgoedverordening Amsterdam, artikel 3, eerste lid, een bevoegdheid van het college van B&W. Deze bevoegdheid is op grond van de

Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022, item B.19 van het Bevoegdhedenregister, gemandateerd aan het dagelijks bestuur.

**Onderbouwing besluit**

*Ad 1. Kennis te nemen van het verzoek van de Nederlandse Tuinenstichting (d.d. 30 november 2024) om het Mien Ruysplantsoen aan te wijzen als gemeentelijk monument (bijlage 01);*

De Nederlandse Tuinenstichting (NTs) heeft op 30 november 2024 het dagelijks bestuur verzocht het Mien Ruysplantsoen op het voormalige KNSM-eiland aan te wijzen als gemeentelijk monument (bijlage 01). Aanleiding vormden zorgen van omwonenden over verwaarlozing van de inrichting van de openbare ruimte, onjuiste aanpak van het groen en mogelijke gemeentelijke aanpassingen die de oorspronkelijke ontwerpkwaliteit en biodiversiteit aantasten. De NTs benadrukt de hoge tuinarchitectonische, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde van dit plantsoen, dat stamt uit 1952/1954 met een herinrichting in 19931994, beide ontworpen door de internationaal vermaarde tuinarchitect Mien Ruys. (NB: De binnentuin van het Piraeusgebouw valt buiten de scope van de aanvraag wegens het ontbreken van voldoende oorspronkelijke aanleg).

*Ad 2. Kennis te nemen van de beschrijving van het Mien Ruysplantsoen opgesteld door Bureau Monumenten en Archeologie (d.d. 13 april 2026, bijlage 02);*

Bureau Monumenten en Archeologie (BMA) concludeert in de verkenning van 13 april 2026 dat het Mien Ruysplantsoen over hoge monumentwaarden beschikt (bijlage 02):

- *Tuinhistorische waarde:* Het plantsoen is een representatief, zeldzaam en kwalitatief hoogwaardig voorbeeld van het late werk van Mien Ruys (19041999) en vormt als haar allerlaatste project het sluitstuk van haar omvangrijke oeuvre in Amsterdam. Kenmerkend is de orthogonale opzet met de centrale rechthoekige vijver, de diagonale zicht- en looplijnen, strak geschoren hagen en ligusterblokken in uitgekiend contrast met weelderige, (semi-)natuurlijke vaste planten en heesters. Bijzonder is de historische gelaagdheid: het ontwerp uit 19931994 borduurt voort op het eerdere KNSM-bedrijfspark uit 1952 van dezelfde ontwerper, waarbij elementen zoals de vijver en monumentale bomen (o.a. de monumentale Huntingdon-iep) zijn behouden en geïntegreerd.
- *Stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde:* Het plantsoen herinnert direct aan het KNSM-havenerfgoed (aangelegd als 'pauze- en afscheidspark' bij Loods 6) en fungeert als een essentiële, speciaal ontworpen groene tegenhanger en ontmoetingsplek in een dicht bebouwde, stenige stedelijke omgeving. Het weerspiegelt de sociaal-maatschappelijke filosofie van Ruys dat eenieder recht heeft op een kwalitatief hoogwaardige buitenruimte.
- *Gaafheid:* De oorspronkelijke hoofdopzet, ruimtestructuur, harde elementen (vijver, paden met geribbelde klinkers) en een aanzienlijk deel van de bomen en heesters zijn intact. De geconstateerde verschraling en verstoringen (zoals een recent klinkerpad) zijn aan de hand van het bewaarde archiefmateriaal (WUR) eenvoudig herstelbaar.

*Ad 3. Kennis te nemen van het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (d.d. 20 april 2026 / 2 juni 2026, bijlage 03);*

De Commissie Omgevingskwaliteit (subcommissie Aanwijzing Monumenten) heeft op 20 april 2026 (bekrachtigd 2 juni 2026) positief geadviseerd om het plantsoen aan te wijzen als gemeentelijk monument vanwege de stedenbouwkundige, cultuurhistorische en tuinhistorische waarden. De commissie beveelt tevens aan om bij toekomstig beheer de relatie met de omgeving te herstellen.

*Ad 4. In te stemmen met het starten van de procedure al dan niet aanwijzen gemeentelijk monument voor het Mien Ruysplantsoen aan de KNSM-laan (gelegen tegenover KNSM-laan 311 / 'Loods 6').*

Concluderend besluit het dagelijks bestuur de aanwijzingsprocedure conform de Erfgoedverordening Amsterdam te starten, waarmee tevens voorbescherming op het plantsoen van kracht komt tot het definitieve besluit is genomen. Belanghebbenden worden gedurende een termijn van 6 weken in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen. Omdat de gemeente eigenaar is, zijn de betrokken gemeentelijke onderdelen geïnformeerd en betrokken bij de procedure.

**Advies en afstemming**

Het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (d.d. 20 april 2026 / 2 juni 2026) is als bijlage 03 toegevoegd. Ook is de afdeling Stedelijk Beheer (groen & spelen) betrokken. We onderzoeken nog of het beheer en onderhoud kan botsen met de monumentenstatus, en hoe we dat eventueel kunnen voorkomen.

**Duurzaamheid**

Het besluit helpt bij onze doelen voor duurzaamheid. Het besluit zorgt voor:

- Minder uitstoot van broeikassen (klimaatneutrale stad), de productie van nieuwe bouwmaterialen en de bouw van nieuwe gebouwen zijn zeer energie-intensief en gaan gepaard met aanzienlijke $CO_2$-uitstoot. Door bestaand erfgoed te behouden, onderhouden en te verduurzamen, wordt deze uitstoot vermeden. Hoewel monumentale panden veelal van nature niet energiezuinig zijn, zijn er veel mogelijkheden om ze te verduurzamen zonder hun erfgoedwaarden te verliezen.
- Verminderen en hergebruik van materialen (circulaire stad), monumenten staan er vaak al honderden jaren. Dit betekent dat er in al die tijd geen sloop en nieuwbouw heeft plaatsgevonden, wat een enorme besparing van grondstoffen en energie oplevert. Door erfgoed te behouden en te hergebruiken, wordt het concept van de circulaire economie in de praktijk gebracht. Er wordt minder afval geproduceerd en de behoefte aan nieuwe grondstoffen wordt verminderd.

**Participatie**

Na de start van de procedure zullen de belanghebbenden om hun zienswijze worden gevraagd. De zienswijzentermijn is 6 weken (conform de Algemene wet bestuursrecht). De zienswijze(n) worden meegewogen bij het nemen van het uiteindelijke besluit.

**Financiële onderbouwing**

Het starten van de procedure en het eventueel toekennen van de status van gemeentelijk monument heeft als zodanig geen directe financiële gevolgen voor de gemeentebegroting.

**Communicatie**

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente

In overleg met de communicatieadviseur Bureau Monumenten en Archeologie en de woordvoerder van stadsdeel Oost.

**Documenten**

| Registratienr. | Naam |
|---|---|
| AD2026-056112 | Stadsdeel Oost Voordracht (pdf) |
| AD2026-057237 | 03 COK_advies KNSM-laan_Mien Ruysplantsoen.pdf (pdf) |
| AD2026-057238 | 02 Beschrijving Mien Ruysplantsoen KNSM-laan_DEF08062026 (1).pdf (pdf) |
| AD2026-057239 | 01 Verzoek tot aanwijzing-MienRuys-plantsoen.pdf (pdf) |
| AD2026-057240 | 04 Contour Mien Ruysplantsoen KNSM-laan_CONCEPT 08062026 (2).pdf (pdf) |
| AD2026-057241 | 05 Verzoekomzienswijze_MienRuysplantsoen.docx (msw12) |

**Uitslag**

A Akkoord